

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 14 feb. 1951

Mede voor Stikker.

Hoewel het niet op mijn weg ligt mij te bemoeien met enig programmapunt van het eerstvolgende Kabinet, kan ik mij twee eventualiteiten indenken: ten eerste de nieuwe Regering wil een krachtiger politiek inzake Nieuw-Guinea inleiden, dan wel ten tweede zij wil ongeveer de zelfde politiek voeren als haar voorgangster. (Een derde mogelijkheid, die van een soepeler houding, meen ik te moeten ecarteren).

Vrijwel algemeen - dat wil zeggen in verantwoordelijke Nederlandse, Indonesische en diplomatieke kringen - bestaat grote voldoening, dat de mislukking der onderhandelingen over Nieuw-Guinea de verhouding tussen Nederland en Indonesië niet meer dan het geval is in ongunstige zin heeft beïnvloed. Ik moet hieraan toevoegen, dat dit gelukkige verloop in het credit wordt geschreven, geenszins van Nederland, maar van de Regering van de RI, die volgens die kringen bewonderenswaardige bewijzen van zelfbeheersing en politiek beleid heeft tentoon-gespreid. Ik ben er persoonlijk van overtuigd, dat alle missiechefs in deze geest aan hun regeringen hebben gerapporteerd. Veelal heerst hier de opvatting, dat het ons aan de nodige brede visie ontbreekt en dat het ons alleen gaat om prestige-overwegingen en dat wij bereid zijn onze geprivilegieerde positie in Indonesië op te geven voor Nieuw-Guinea. Ernstiger is dat men gaat geloven, dat het Nederland te doen is om ondanks alles en ten koste van veel een koloniale mogendheid in het klein te blijven. Nemen de buitenlandse kanselarijen de adviezen van hun diplomatieke vertegenwoordigers over, dan mag worden aangenomen, dat onze internationale politieke barometer de laatste tijd aan het dalen is. Of die daling zo ver zal gaan dat op een gegeven ogenblik de RI met gerechtvaardigd vertrouwen de kwestie Nieuw-Guinea voor het internationale forum zal kunnen brengen, is een vraag voor welke beantwoording mij de nodige elementen (een woord verminkt) ontbreken.

Hoewel ver van mij is elke gedachte om over een kabinetsprogrammapunt te adviseren, geloof ik, dat de mij toevertrouwde post mij de plicht oplegt voor een punt de aandacht te vragen. Mij zuiver beperkend tot de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië, deze echter mede beziende in internationaal verband, zou ik het jammer achten, wanneer - indien de nieuwe Regering inzake Nieuw-Guinea dezelfde politiek zou willen volgen als haar voorgangster - een of andere formulering in het kabinetsprogramma de indruk zou vestigen, dat Nederland toch een iets scherpere koers zou willen varen. Met name zou dit het geval zijn wanneer het geen essentiële afwijking betreft, maar een modaliteit, want dan zou in de hier zo gespannen verhoudingen het effect van de formulering ver kunnen uitgaan boven wat op grond van objectief gekozen termen in Nederland zou worden verwacht. Ik denk hier bijvoorbeeld aan een formulering, waarbij op een niet volstrekt essentieel punt toegeven van de RI zou worden gevraagd (bijvoorbeeld wie de eerste stap tot toenadering moet doen).